

MJÖLK FÖRLÄNGER LIVET

MARIANA ALVES

Det var vinter och jag hade nyligen fyllt fem. Jag var åter i Sverige efter ett misslyckat försök att flytta tillbaka till det vi kallat vårt hem. Det hade inte alls blivit som mina föräldrar hoppats, drömmen om återvändandet var just det – en dröm som inte kunde uppfyllas.

Ett år hade försöket varat. Inte speciellt lång tid kan tyckas, men jag hade glömt precis allt i Sverige: människorna, luften, doften. Till och med det svenska språket var numera helt främmande för mig. De få ord jag hade lärt mig använda under de tidiga åren gömde sig djupt inne, oåtkomliga.

Så satt jag där i matsalen på dagis igen. Det var bekant men utan att jag kände igen mig. De olika avdelningarna var indelade efter ålder och pedagogiskt namngivna efter färger så att man lätt skulle hitta tillbaka om man lekte sig vilse i korridorerna.

Jag blev placerad på en stol vid ett runt furubord. Väggarna var täckta av furupaneler, tills de mörka vävtapeterna tog vid i ögonhöjd. Ingen av de andra barnen satt där i dunklet, bara jag. Jag hade bra utsikt från min plats och betraktade de andra i det svaga motljuset medan de stormade åt sin blodpudding och slabbade ihop lingonsylten med vitkålen. Jag försökte andas deras luft men visste inte hur jag skulle bära mig åt för att bli delaktig; deras ord löstes upp innan de nådde fram till mig.

Jag minns när jag såg Kalle, han som kom att bli hemlig måltavla för mina kärleksfantasier ända in i puberteten. Med sin armbåge vilandes mot furubordet kramade han i sin hand ett glas fyllt med mjölk. Långsamt höjde han glaset och tryckte det mot sin underläpp, varefter han lät den vita mjölken skölja ner matmassan. Medan han tömde hela mjölkglaset delades molnen och en ljusstrimma från solen gled fram och riktade sitt ljus mot honom, likt ett himlens under.

Ljuset tycktes reducerat till att lysa upp mellanmjölkens vithet, som blev till en flytande förlängning av hans hud och hår. Men så spred sig det bländande ljusflödet och omfamnade också de andra barnen där i matsalen, som tillsammans med Kalle utgjorde en storartad uppvisning i skönhet – ett flödande skimmer av perfektion. Själv satt jag kvar i halvdunklet.

En ögonblicksbild från förr. Trivial, kanske, om den inte hade fångat kärnan av osäkerhet jag då kände över att inte höra hemma i det som ändå varit bekant. Jag kände mig bortkommen och vilsen. Varje gång jag öppnade munnen var det som om jag sa fel saker, även när språket senare kom tillbaka till mig.

Redan från första början betraktade jag inte bara vitheten. Jag studerade den, med en entusiasm och ängslighet som med åren blev till en envetenhet som gränsade till besatthet. Jag knöt håret i en hård knut eller sov natten igenom med en tajt åtsittande mössa för att tygla mitt lockiga hår. En plötslig regnskur som på några sekunder fick mina hårstrån att minnas sin grundform kunde räcka som anledning för att smita hem tidigare från skolan. På den tiden låtsades jag att mitt syfte var att lära känna min omgivning; nu vet jag bättre. Jag övade mig i den skönhet som kunde leda till framgång. Jag imiterade vad jag trodde skulle ge mig framgången i belöning. Den vita mjölken symboliserade allt vad denna dröm stod för och jag drack i flera år hellre mjölk än både saft och läsk i en slags förhoppning om att det mjölkvita skulle färga mig inifrån.

**På den tiden
låtsades jag att
mitt syfte var att
lära känna min
omgivning; nu
vet jag bättre.**

Flera år senare. Det är vinter och den varmt orangea julstjärnan har för länge sedan förpassats till något skåps innersta regioner och ersatts av den vita som sprider sitt svala ljus genom de små stjärnstansade hålen. Det enda som bryter av mot enhetligheten är bokhyllornas innehåll – ett färgkaos av böcker som både vill skvallra om en ungdomlig bildningsaptit och med sin brokiga komposition förtäcka den

borgerliga tristessen av att ha organiserat böckerna efter författarens efternamn. Allt annat är vitt. Inga andra färger, bara träets nyanser och glasytornas reflektion av min egen gestalt har jag välkomnat in i mitt hem.

Jag sitter i min fåtölj, lyssnar på dämpad musik och ser över morgondagens förpliktelser. Punktbelysningen lyser kontrollerat upp kalendarerna, tills jag släcker och flyttar fötterna från fotpallens färfäll, ner i

tofflorna. Det är ingen svårighet att komma upp ur fåtöljen, den är hårt stoppad och ryggvinkeln mer uppfriskande än bekväm.

Att varje kväll slutar med samma procedur gör mig inget. Jag tar fram tandborsten från sin bestämda plats i badrumsskåpet mellan tandtråden och munvattnet, lägger på ett streck med whitening-tandkräm och börjar borsta. Längre. Jag spottar i det porslinsvita handfatet och låter vattnet skölja bort resterna i avloppet, låter dem försvinna genom rören som eliminerar alla spår av min kroppslighet.

Jag skrubbar under naglarna och tvättar händerna noggrant med den flytande pärmorvita tvålen. Med några mjuka rörelser renar jag ansiktet och undviker att se bomullskuddens smutsvita förvandling. Sen smörjer jag in mig med hudkrämen, vars vithet välsignar min hy.

När jag möter min spegelbild påminns jag om känslan av att ständigt vilja framstå som lugn och oberörd utan minsta spår av rädsla över att bli genomskådad. Rädsla att inte kunna hålla färg – att fläcka ner mig själv, synliggöra min kroppslighet med fettiga hudavlagringar längs kragen eller hårstrån på fel plats. Kvar finns alltid fasan över att oavsett ansträngning förr eller senare bli påkommen med en reva som blottar min smutsiga underhud. År av slit och ett hem lika fräscht som i ett inredningsmagasin står numera mellan mig och fasan.

Jag avspeglar allt och allt avspeglar sig i mig. Mitt liv och mitt hem formger varandra i samstämmighet. Allt går i ett i den öppna planlösningen. Funktionerna förefaller flyta i varandra utan tydliga väggar och avgränsningar, men ändå finns en outtalad funktion för varje rum som uppenbaras genom golvet ändrade bräddriktning och den stockholmsvita väggfärgens varierande glanstal. Var sak har sin plats.

Jag drar över mig mitt täcke, vars svagt framträdande mönster påminner om blommor, dessa naturens produkter som överlevt modernismens disciplinerande hand genom att villigt låta sig stiliseras. Förvandlingen visualiserar övergången mellan liv och död, ett snabbt tämjande av naturen, ett tyglade av femininitet.

Jag är medveten om vad allt detta innebär. Jag är medveten om att de föremål min kropp är i kontakt med fungerar som proteser som förlänger och utvidgar min kropps möjligheter. Jag vet att min kropp på så sätt är koloniserad av min omgivning, av rummet jag vistas i och de saker som finns där. Därför sköter jag också föremålen och pryder mitt

År av slit och
ett hem lika
fräscht som i ett
inredningsmagasin
står numera mellan
mig och fasan.

hem på samma sätt som jag vårdar min kropp. Precis som jag en gång hoppades att den vita mjölken skulle färga mig inifrån hoppas jag nu bli identifierad med och oskiljbar från den estetik jag omger mig med. Det är fortfarande blodigt allvar.

Klockan är mycket nu. Med tunga ögonlock läser jag söndagsbilagan, som bekräftar det jag för länge sedan lärt mig: att ett sovrum helt i vitt ger ro för själen och god nattsömn. Jag låter blicken vandra i rummet och känner att det är sant – vitheten är så ljuvligt harmonisk att själen nästan flämtar. Jag lägger ifrån mig tidningen och släcker lampan, blundar. Allt blir svart.

Mariana Alves är designer och frilansande föreläsare i estetik och maktperspektiv. E-post: info@marianaalves.com